lyek a' gőzhajót érték, meg nem háborúttatott. Csaknem folyvást kedvezőtlen szél közben $3\frac{1}{2}$ nap alatt végződött az út, 's csak azért parancsoltaték a' hajó' kikötése Revalban, hogy a' finni tengerőblben az ottani egészen ellenkező szél által föl ne tartóztattassék. Mind a' császárnénak mind a' nagyherczegnőknek olly kevessé ártott az utazás, hogy mihelyt megerkeztek a' Reval mellett fekvő, elfogadásukra készen tartott, Katalinvölgy nevű császári mulatókastelyba, azonnal gyalog látogatnak meg az ottani kerteket, 's hat óra mulva a' kiszállás után utjokat Narván keresztül Sz.-Pétervár felé folytaták, hova onnan 24 óra alatt kivánt legjobb egészségben érkeztek meg. *(Poroszstatusbirlap.)*

Tajo gőzhajón Lissabonból oct. 16káig terjedő tudósítások érkeztek Angolországba. A' választások már bevégeztettek. Valamennyi minister ülést kapott a' cortesben; *Bomfim* és *Sa du Bandeira* senátorokká, *Coelho* Fernandez és társai követekké választattak. A' lissaboni ultra-democrata hirlapok a' cortes' minélelőbbi egybehivását kivánják; azonban közönségesen azt hitték, hogy jövő évi januarius' 2kánal előbb nem fogna összegyűlni. Tartanak a' különböző pártok' heves vitaitól, mellyek a' cortesben képviseltetvék, kivált miután a' radicalok sok szavazatot nyertek. — A' vámbevétel, a' csempészek ellen hozott rendszabályok által, Lissabon- és Oportoban tetemesen javult; általában a' kereskedés mégis igen alant állott. — Miguelista guerilla csapotok folyvást barangolják az országot, névszerint Algarbiát.

Pénzkelet.

Bécs, november' 2.

A' status-kötelezvények' közép ára volt 5 pctes p. p. . . .	$107\frac{1}{4}$
„ „ „ „ „ 4 „ „ . . .	— —
„ „ „ „ „ 3 „ „ . . .	$82\frac{1}{4}$
Kölcsönvett 1834. évről, 500 frnt. . . . „ . . .	— —
„ 1821. „ 100 „ . . . „ . . .	— —
Bécsi statusbank-kötelezvény $2\frac{1}{2}$ pecentért . „ . . .	65
Bank-részvények darabonkint „	— —

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Oct. 22—28.

* Az *Athenaeum*' 33dik számában egy fellengő doctrinair czikkely találtatik „Status' bel és kül élete“ czim alatt *Csoma* Jánostól, mint mutatvány a' szerzőnek keziratban lévő illy czimű munkájából: „Státusjogi és politicai tudományok.“ Utóbb az „Ész- és szivkalandok a' honban“ irójától a' házaló zsidók' 's általában a' zsidóság' apologiája olvasható. — A' 34dik számban *Ochtinay* Antaltól (kit mint psychologust már ismérnek olvasóink) epes kifakadásokat 's értelmi ürességet olvasunk a' polemiaról általában 's a' Hirnök' polemiajáról különösen“, miben megjegyzést érdemel az embernek azon példátlan szemtelensége, mellyel a' „Landtag vom Jahre 1830“, a' „Fillértár“ és a' „Terra incognita“ országos hatásu iróját (kinek több politicai tudomany van kisujjában, mint *Ochtinay* Antalnak koponyájában) „literaturai nullitásnak“ nevezni nem átalja. De a' „pártdüh“ kimagyaráz mindent, kimagyarázza ezen, a' köz tudomás' ellenére mert incartade-ot is egy ollyan iró' részéről, kinek ha minden eddigi irói munkássága' kosarát kiforditanók, abból, mint erkölcsileg meg vagyunk győződve, egy pár sonettnel v. egy pár elhangzott elbeszélésnél egyeb nem hullna ki. Alább engemet is akar characterisalni ez az ember, *epen ugy*, mint én az athenaeistákat characterisáltam: „Csató — ugy mond — iroi becsére nézve sem tudós, sem költész, ő csak *stylista*; — tudományos dolgozatai compilatiok, a' szépliteraturaiak költeszi erdem nélkül valók, és *sima előadáson kivül nem birnak más kitűnőséggel!*“ Oh, te majom! oh, te majmok' majma! — Végenek egy „Felszólitása“ találtatik „Munkácsy arhoz“, Rajzolatok' szemlejében lesz látható.

A' *Figyelmezőben* Ujfalusy Nep. János' (hites ügyved, törvények' doctora) könyvét „A' testamentomokról“ biralja *40*.ur. A' biralat alapos, mint minden a' mi 40 ur' tollabol foly, 's nem is olly épen kimeletlen, mint a' (Grusz-Szekrenyessy' compendiumának biralata volt, noha itt (Szekrenyessynél) a' kimelet és egy enyelgő, nyájas modor, ha t. i. birna ezzel 40 ur, melly azonban minden hibát szinte megróhata, meg inkább helyen lett volna; — de nagyon felreert engem 40 ur, ha azt gondolja, hogy en a' biralatokban az igazság' elhallgatását, a' hibák' meg cseretet akarom; sőt inkább: vive la vérité! de egyszersmind: vivent les manieres! En csak az *elzúzó* criticának 's a' *bunkós* modornak vagyok ellensége, mert ez az irónak mint *szemelynek* faj 's neki mint *embernek* árt, a' nélkül hogy az *iró* javulna általa, 's mert az igazság' és literatura' jatva más, szelidebb modor által is fentartathatik, átalmaztatik. Továbbá én azt sem tarthatom jónak, ha olly komoly foglalkozású és nagyobbakra felkészült tudósok, millyen 40 ur (kit én itt igen közelről ismérek és tisztelek), illyen vasári és kontár munkák' birálgatására vagy csak végig olvasására is vesztegetik drága idejöket, mert ezzel ninesen, nem lehet elérve semmi czél. Avvagy azt gondolja 40 ur, hogy ha a' Kritikai Lapok és Figyelmező nem nyolcz, hanem még nyolczvan évig zúzzák és sujtják a' kontárokat, ebben keresve dicsőséget 's ezt teven criticai munkálkodásuk' fő tárgyaul, azontúl nem lesznek kontárok, zugoliteratorok, garas-és vásári munkák a' literaturában? Avvagy, hogy ha ezek egy fulminans critica által a' *Figyelmezőben* önkre zúzatnak, azontul nem fog találkozni tapasztalatlan olvasó vagy tanúlni kezdő, ki a' munkát megveszi, olvassa 's felreveti, mig tapintat vagy mások' tanacsa után más, jobb irókhoz ter, mint itt például Ujfalusytól és Grúsz-Szekrényessytől *Szlemenicshez, Kövyhez, Kelemenhez?* Valóban én szeretném, ha 40 ur is az illy sikeretlen és felesleg biralatok helyett tudós professor *Szlemenics*-nek példáját követné, ki mint itt maga 40.ur mondja, Kelemen' munkáját „belső tartalomra nézve, kivált, a' főbb érdekü és szüvevényesb tárgyak' fejtegetésében jóval bővitette“; mert azt mondták nekem sok nagyhirü magyar jogtudósok és publicisták, hogy a' mi magyar törvény codexünkben még sok, igen sok „fő érdekü és szövevényes tárgy“ van, mellyek' vizsgálata és elintézése a' magyar tudós jogászok' figyelmét sokkal inkább megérdemli, mint holmi kontár és vásári munkák' hálátlan biralata.

Az *Ismertető* már emlitett, érdekes czikkelyek' folytatásán kivül egy ujat, igen népszerűt 's közhasznut, is közöl: „Baromorvosi tanacslatok a' háziállatokkali bánásmód körül.“ Ohajtható, hogy az értekező e' terjedelmes és igen fontos tárgynak több külön agaira is kiterjeszkedjék. — Az összmüvészeti része' hires *Arago*-nak a' franczia következamarában „a' vasutakról“ tett előterjesztését közli kivonatban.

A' *Hetilapok*' 14dik számában uj czikkelyek: „Szobák' diszitése“ és „Nürnberg“; egyszersmind a' „Rajzolatok' gyűjteményének“ közelgő megindításáról 's mikép leendő folytatásáról adatik értesités.

A' *Rajzolatok*' e' heti számainak tarka, nagy részben mulatságos tartalmát a' szerkesztőnek következő válasz-nyilatkozása fejezi be: „A' pesti magyar szinháznak több tagjaiaz „Athenaeum“ 34dik számában egy felszólitást intezték hozzám, mintha en e' jó urakat es asszonyokat a' „Századunk“ 7dik számaban „fondorkodoknak, bujtogatott gyülevesz csoportnak, szlavoknak, a' pesti magyar szinházat pedig egymas ellen törekvések' parjeszkenek“ 's mit en tudom meg minek neveztem volna. A' „Századunk“ idezett számaban, a' pesti szinház' belső viszonyait erdeklőleg en mindössze is egyedül csak ezt mondtam: „maga a' valasztmany minden fertjiassága mellett sem volt meg eddig képes e' társasságba rendetés fenyiteket hozni.“ Tagadjak el az urak es asszonyok ezt, vagy pedig tanuljani, hogy az urakkal 's asszonyokkal szóba álljon. Különben is e' társasságnak köztiszteletben álló 's rendszerető tagjai, mint Schodelne, a' Lendvay pár, Conti, Joob, Zettelmann, Benza, stb. nem tartottak erdemesnek neveiket e' felszólitás alá irni, melly füleg Bajza uraknak szolgál bizonyitványul „hogy az aláiró urak es asszonyok őt, mint igazgatót, szerettek, tiszteltek“, mihez nekem semmi közöm. — *Munkácsy.*“

A' *Regelő*ben semmi különös. — A' *Honmüvész*' játékszini tudósitasai (kivalt a' pestiek) igen helyesek, teljesek es erdekesek.

A' *Társalkodó*ban egy „nem hivatalos válasz“-t olvasunk dr. *Schedel* Ferencztől a' termeszettudomanyi palyamunkák' dolgaban (l. Századunk, 81.). Lassa a' felszólalt „több figyelő“, ha meg lehet e e' válasszal elégedve. Reszemről azt gondolom, hogy itt legmegnyugtatóbb válasz dr. *Balogh* Józsefnek az iranti őszinte nyilatkozasa volna: valljon miért nem küldötte ő be pályazott munkáját az arviz *előtt*, 's miért küldötte azt be az arviz *után?* — Egyébiránt, miért említ meg dr. Schedel Ferencz ur e' tárgynal engemet, nem vagyok képes megfogni. Hogy az erdeklett czikkely „többek“ alairásával „beküldetett“: erről a' redactional akarmikor 's akarki által meggyőződhetik Schedel ur; hogy pedig a' redactio, ha fel van hatalmazva sőt szólitva ra, módosithatja es szerkesztheti a' *beküldött* czikkelyeket (mint en itt segédszerkesztői kötelességemnel fogva tettem), azt Sch. ur, mint hirlapszerkesztő, legjobban tudhatja. Hogy az academia' dolgairól es szellemeről saját nevemmel is föl merek szólani, annak például adtam; nincs ok, miert ne tettem volna ezt itt, hol semmi személyes érdekem nem forog fen, ha a' czikkely' fő eszméje vagy adatai csakugyan tőlem, nem másoktól származnanak. Ugy látszik, Sch. ur ezt akarja mondani az academia' többszegenek: „Látjátok, urak, minő ellensége ez a' Csató az academiának; ugyan töröljetek ki nevét a' tagok' sorából“ (mint én javaslottam az academiának, hogy Sch. ur helyett más, nepszerübb titoknokot válasszon). De az academia' többsége, mult nagy-gyűlesében, olvasta már a' szemle' legkeményebb czikkelyeit, ismérte már több év óta az en eletemet, tehetségeimet, 's meghagyott engem tagjai közt: 's en most kérdem kegyedet Schedel ur, es redactor társait, mikep mernek kegyetek engemet e' tett után, már csak ugy is mint academiaust es tagtársukat, folyvást es olly *absurde* ragálmazni, dehonestalni? —

A' *Hazznos Mulatságok*ban fő es eredeti czikkely „A' férjfiu“ *Vajdától*. — A' *Nemzeti Társalkodó* fő czikkelye: „A' status-quo keleten.“ — A' *Vasárnapi Ujsag* egy pár jó leánynak a' szerkesztőhöz intezett levelét közli az igazi „női müveltség“ tárgyában, melly iránt a' szerkesztő ur' további nyilatkozását elvárjuk. — A' br. *Mulattató* meséit es gondolatait folytatja.

CSATÓ PÁL.

Előfizetési figyelmeztetés.

A' *Hirnök* és *Századunk* az eddigi ár mellett (fél évre postán borítékkal **4** fr. **24** kr. p. p.) és eddigi alakjokban, de uj öntetű, csinos betükkel, jelenendenek meg a' jövő 1839ben is. Ehhez képest tisztelettel kérjük fel a' n. é. olvasó közönséget az előfizetéseknek a' szokott helyeken megtételére 's a' hibátlanul irott vagy kijavított czimeknek beadására.

Pozsony, november' 1. 1838.

A' Hirnök' és Századunk' szerkesztősége.

(1) **Orvosi ajánlkozás.**

Rheinhardt János-Károly orvos doctor és szülészmester a' szegényeknek orvosi tanácsot rendel napokint reggel 8 órától fogva 9ig, és déli 12tól 1 órig, Pozsonyban, Hosszu-utczában, néhai Galantai gróf Eszterházy Vincze ur' háza' 2dik emeletében. (3)

(1) **Fa-szállítás.**

A' bécs-györi vasut' készitéséhez következő fehértölgy-, veresfenyő- és erdei fenyő-fanemek kivántatnak.

I. *A' Bécsből Badenen át Bécs-Ujварosba, 's Bécsből a' Lajta melletti Bruck városon és Köpcsényen át Pozsonyba vezető pályakhoz megkivántatnak:*

a) Faragott czölöpfák, párkányzott, egyenszögű szélekkel, és pedig:

a) Keresztkötőfák, 6 bécsi lábnyi hosszú, 1 lábnyi szélesek, 4 hüvelyknyi vastagok.

b) Falókötőfák, 12, 16, 20 és 24 bécsi lábnyi hosszúk, 9 hüvelyknyi szélesek, 4 hüvelyknyi vastagok.

II. *A' Köpcsénytől Mosonyon át Győrbe és Gönyére, Bécs-Ujварosból Mattersdorfon át Hopronyba és Ujварosból Neunkirchenen át Glocknitzba vezető pályákhoz:*

a) Négy oldalra ácsolt keresztkötőfák, 8 bécsi lábnyi hosszúk, 6 hüvelyknyi magaszk, felül 6, alul 12 hüvelyknyi szélesek.

b) Egyenszögűre faragott vagy vágott sinfák, 12, 16, 20 és 24 bécsi lábnyi hosszúk, 6 hüvelyknyi szélesek, 8 hüvelyknyi magaszk.

Általányos föltételek:

1. A' szállitandó fának tökéletesen egészségesnek 's csak télen vágottnak kell lennie.

2. Ne legyen forgácsos, repedéses, hasadékos, görcslyukas, sem pudvás tekintetű, mi posványos álló-helyének voltára mutatna.

3. Mindegyik darab egyenes 's észrevehető hajlás nélküli legyen.

4. A' kitett mértéket pontosan meg kell ütniök, 's ebből semminek nem szabad hiányzani; mi végett a' szállitónak tanácsoltatik, hogy a' faderékokat, a' vitelnélj csonkitás' miatt, 2 vagy 3 hüvelyknyivel hosszabbra készittessék.

5. Szállitási helyekül az I. alatt elöszámlált czölöpfáknak szolgálnak: a' csatornapart Bécsben közel az országuthoz, a' Belvedere-vonal melletti állomáshelyek, Mödlinghen, Laxenburg-, Baden-, Kottingbrunn-, Salenau- és Ujварosban; más felől: az állomáshelyek Ebergassinghen, a' Lajta melletti Bruck városban, Köpcsényben és Pozsonyban. — A' II. alatt elöszámlált fáknak: az állomáshelyek Ujварosban, Mattersdorf- és Sopronyban, Neunkirchenben és Glocknitzban, valamint Köpcsényben, Mosonyban, Győr- és Gönyőben.

6. A' mindegyik állomásrai szállitványok' szükséges mennyiségéről szó- vagy irásbeli utasitást vezhetni a' vállalat' ifzni épitési irószobájában, Matzleinsdorf kálvárosban 29. számú házban.

7. Fáját minden szállító tartozik a' neki kirendelt helyig vitetni 's rendes rakásba fölrétegeztetni, hogy az illsing átvétethessék.

9. A' felfogadott mennyiség' első felének szállitása a' legközelebbi év nyarában —, másik felének 1840. évi nyárban teljesen bevégeztetnek kell lennie, de előbb is végrehajtathatik.

9. A' vállalat föntartja magának a' szerződéktől illendő cautiót kivánni.

10. A' szállitani akarók irásbeli ajánlatukat, a' fa' nemének és mennyiségének, a' szállitás' helyének és árának 's lakóhelyöknek pontos kitételével, a' főnnevezett épitési irószobába f. é. december' 10-dikig adassák be: mire legfülebb 14 nap után a' megrendelés a' legkevesebbt ajánlkozóval formaszerintes szerződés által megtétetik.

Bécs „october' 16kán 1838.

(3) *A' bécs-györi vasut' ideiglenl biztossága.*

(2) **Gazdatisztnek ajánlkozás.**

Egy tapasztalt legjobb idejebeli mezeigazda, ki mint kormányzó tiszt, jelenleg is a' mezeigazdaságnak minden ágában, sok évi gyakorlatos tapasztalása által, tökéletesen jártos, szelesb hatási körbe óvajhtván jutni, a' nm. földesuraságoknak szolgálatát ezennel tisztelettel ajánlja, saját irásbeli viseletét hiteles oklevelekkel tanúsithatván meg. Bővebb utasitást az „Ismertető hivatalnál vehetni Pesten. (3)

(3) **Különös jó gyertyák.**

Tisztelettel jelentjük, hogy igen kedvelt gyertyáinknak felső-magyarországbani egyetlen raktárát Pozsonyban *Scherz* József ur' kereskedőházának adtuk át, 's olly állapotba helyeztettük, miszerint itt annak 4, 5, 6, 7 's 8 szálos fontja, valamint hintóba való gyertyákból hat darab egy fontban, a' gyárban kelő áron, azaz 58 pengő krajczáron kapható.

Ezen gyertyák nem folynak és soha nem tisztlitandók; Franciaországban és Németalföldön „Bougies de l' Etoile“ nevezet alatt közönségesen használtatnak, 's nem csak a' viasz- hanem minden más eddig ismert nemű gyertyákat jósággra és szépségre felülhaladnak.

Bécs, oct. 9kén 1838.

Schrader testvérek,
Aachenből.

(3)

(3) **Jelentés.**

A' budapesti vizkárvallottak' számára „Látudomány“ czim alatt szint munkára ekkorsig meg annyi részavevő nem jelentkezett, hogy csak a' nyomtatási és egyéb elkerülhetlen költségek is előlegesen fedezethetnének. Ezóknál fogva, a' kitüzött előfizetési határidőt folyó év' utolsó-napjáig hosszabbitom olly feltétel mellett: hogy, ha ennek is letelttével meg számazsik nagylelkű pártfogókat, 's ekkép szerencseesen pályártársaink' részére valamelly óhajtott lényegre szegedelmet is nem nyerendhetek, akkor vállalatomtól elállani kényteleníttetvén, a' tisz. előfizetőknek pénzüket visszaküldendem.

Pesten, oct. 30kán 1838.

Alistáli Magyar Nep. János,
k. tart. 2. albistos, 's több t. n. vmegye' táblabirája.

(3)

Figyelmeztetés.

A' közelgető 1839iki *Ismertető*' első felévére a' most legközelebb elszedő pesti vásár' alkalmával előfizetni akarókat, a' felévi dij a' szerkesztő-hivatalnál Pesten, hatvani-utczában, a' fekete elefántnál, a' második emeletben fogadtatik el.

POZSONYBAN, nyomtatja Ifjabb *Schmid* Antal.